

Raymond Ceuppens, geïnspireerd door het Oostendse Hazegras

Als geboren (°1936) en getogen Etterbeekenaar stamt Raymond Ceuppens uit een familie van ambachtslui die ook grote interesse had voor het kunstgebeuren. Zijn grootvader, vader en de ooms koesterden grote bewondering voor de Latemse schilders en trokken er op hun beurt 's zomers op uit om in de natuur te schilderen. De kleine Raymond mocht ook mee tijdens hun bezoeken aan de grote Brusselse kunstgalerijen.

De familietraditie getrouw begon Raymond Ceuppens dan ook vanaf 15-jarige leeftijd te studeren aan de Academie voor Schone Kunsten van Brussel. Maar dan gebeurt het!

TIJDENS ZIJN LEGERDIENST bij de zeemacht raakt de Brusselaar Raymond Ceuppens verknocht aan de nabijheid van het water. Hij voelt zich bijzonder goed thuis in het Oostendse havenkwartier, en nog meer tussen de vissers van de volkse wijk Hazegras. Varen zit er voor hemzelf niet in, want dat vindt zijn Brusselse familie toch te ver gaan en dus vestigt hij zich aanvankelijk te Etterbeek als fotograaf. Maar het water blijft hem roepen en vanaf 1976 gaat hij als timmerman aan

de slag op een scheepswerf.

Daarnaast tekent en schildert hij nagenoeg onophoudelijk maritieme onderwerpen. Gedurende vele jaren is Raymond Ceuppens ook als schrijver werkzaam. Hij publiceert maar liefst

vijf romans en één dichtbundel; niet zonder succes overigens. In 1982 wordt hij laureaat van de Victor Rosselprijs, de belangrijkste literaire onderscheiding in franstalig België, met de roman 'L' été pourri', een ruwe zedenschets over het leven in de Rupelstreek.

Op latere leeftijd bekeert Raymond Ceuppens zich tot het katholicisme. Sindsdien wil hij via de kunst zijn nieuwgewonnen geloof op een eenvoudige manier uitleggen. Zijn werken worden evenveel pogingen om de kloof tussen de religieuze kunst en de man-in-de-straat te overbruggen. Christus spreekt vanop de kaai van Oostende de bewoners van een volkswijk toe. Bij de calvarie, gemaakt naar aanleiding van de dood van een visser, staan diens broer en moeder model voor de figuren van Johannes en Maria. Het grauwe bestaan van de anonieme volksfiguren wordt door middel van - voor de expressionisten typerende - vervormingen uitgebeeld.

Raymond Ceuppens creëert zodoende een stukje

levende volkscultuur dat in onze samenleving stilaan verdwijnt. Met referenties naar de Vlaamse expressionisten en de assemblagekunstenaars zoals Camiel Van Breedam, ontwikkelt hij een eigenzinnige plastische taal. Naar analogie met de middeleeuwse retabels vormt het hout het belangrijkste bestanddeel. Deze ambachtelijk vervaardigde sculpturen steken in solide houten kisten en ook de figuren zijn in dit weinig buigzame materiaal vervaardigd, hetgeen overigens overeenstemt met de typering van hun karakter. Daarnaast worden onder meer stukken ijzer, koper, glas, touw en gips (vermengd met nagels en schelpen) verwerkt. De kunstenaar bekomt een bijzonder diepteffect door de tafereel in verschillende niveaus boven elkaar in beeld te brengen. De beschildering gebeurt bij voorkeur in een donker en somber coloriet. Zoals dat ook in het poppentheater gebeurt — en daar doet zijn werk sterk aan denken — voert Ceuppens zijn personages ten tonele binnen de architecturale omgeving van, bij voorkeur, de wijk Hazegras te Oostende of de kerk van Wenduine.

Meesterlijk is het reliëf waarbij een visser uitgebeeld wordt in de (inmiddels afgebroken) kerk van de Oostendse volkswijk 'Hazegras'. Het tafereel wordt afgebeeld in een houten kast die door de kunstenaar netjes met rood omrand werd. In die kast werd houtlaag na laag aangebracht. Eerst de

zwart-witte vloer, dan de wanden, vervolgens de voeten van de Christus. Daarvóór komt de vissersfiguur en tenslotte zijn er de twee stoelen. Door deze gelaagdheid en het spel dat daardoor met schaduwen ontstaat is het werk vormelijk bijzonder geslaagd. Ook inhoudelijk is het een zeer sterk werk. De vloertegels mogen dan effectief gebaseerd zijn op deze van het Hazegraskerkje, toch is er meer over te zeggen. Is wit-zwart niet de uitdrukking van tegenstellingen? Gaat dit kunstwerk niet over zee en land, over geloof en ongelooft, over troost en eenzaamheid, over leven en dood? De tegenstellingen komen ook tot uiting in de vissersfiguur. De visser zit op die stoel en bidt, of misschien bidt hij juist niet, want... waarom heeft hij zijn muts opgehouden? Bijzonder boeiend is ook de stoel náást de visser. Daar is toch wel een bijzonder sterk gevoel van leegte aanwezig. Die lege plek roept bovendien een haast onbeperkte reeks vragen op. Komt er straks nog iemand? Of, komt er juist nooit iemand meer? Is er iemand verdronken? Drukt die eenzame visser geloof uit of vertwijfeling? Of wat betekent de aanwezigheid van God als de mens afwezig is... En dat komt allemaal door het afbeelden van die lege stoel. (fv)

[Het hier besproken reliëf (108 x 64 x 15 cm) van R. Ceuppens bevindt zich in privébezit]